

Generaldirektören

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
jan-olof.lundgren@regeringskansliet.se

2017-12-19

Svk 2017/2896

REMISSVAR

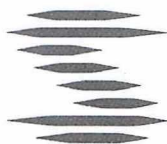
Promemoria (DS 2017:44) Elmarknadslag M2017/02261/Ee

Affärsverket svenska kraftnät har ombetts lämna synpunkter på rubricerad departementspromemoria. Nedan lämnas dels allmänna synpunkter dels mer detaljerade synpunkter på och förslag till justeringar av texten. De senare återfinns, till största delen, i bilagan till remissvaret.

Under 2014 startade regeringskansliet ett arbete med att ta fram en bättre strukturerad lagstiftning som skulle ersätta ellagen. Svenska kraftnät har deltagit i den referensgrupp som utsågs för att medverka i detta arbete och har därför fortlöpande kunnat lämna synpunkter. De synpunkter som nu förs fram är dels sådana som tidigare förts fram i gruppen eller genom separat inlämnade förslag, dels förslag med anledning av problem som framkommit sedan gruppens arbete avslutats. Redovisningen av synpunkter följer ordningen i förslaget till elmarknadslag.

Svenska kraftnät vill särskilt lyfta fram följande behov av förändringar:

- förtydligande av ellagens förhållande till miljöbalken
- möjligheten att i vissa fall av mindre ändringar uppföra nätstationer innan nätkoncession meddelas
- möjlighet för nätmyndigheten att i vissa fall meddela verkställighetsförordnande
- förtydligande av prövningens omfattning vid en omprövning
- möjlighet till ändring av en koncession efter ansökan av koncessionsinnehavaren inom 40-årsfristen
- förtydligande av ellagens krav på återställningsåtgärder
- förtydligande av att det endast är den funktionsansvariga myndigheten som kan bemyndigas att meddela föreskrifter enligt bestämmelserna om funktionsansvar

Allmänt

Förslaget till elmarknadslag innebär en betydligt mer överskådlig reglering med en bra struktur och en tydlig instansordning. Förtydligandet av Svenska kraftnäts roll som funktionsansvarig är viktig för elmarknaden. Detsamma gäller förtydligandet kring nätföretags möjlighet att bedriva produktion. Förslaget kring delgivning, kungörelse och laga kraft tjänar ett angeläget syfte att säkerställa att samtliga beslut vinner laga kraft, vilket är positivt och ökar tydligheten kring koncessionsbeslut.

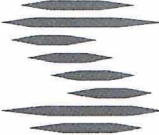
Nätkoncession

Svenska kraftnät saknar emellertid en del bestämmelser och ändringar beträffande koncessionsreglerna. I promemorian (sidan 154) anges att det inte finns anledning att i promemorian föreslå några viktiga ändringar i regelverket avseende nätkoncessioner. Som framgår av Svenska kraftnäts tidigare yttrande till regeringen daterat den 27 april 2012 och hemställan om vissa ändringar i ellagen daterad den 7 december 2016 samt av de synpunkter verket har framfört i referensgruppen inom ramen för arbetet med att ta fram promemorian anser Svenska kraftnät att det finns starka skäl för en mer genomgripande översyn av delar av regelverket. I den mån en sådan översyn inte har befunnits lämplig i anslutning till nu aktuell promemoria vill Svenska kraftnät betona att behovet av en sådan översyn kvarstår.

De viktigare ändringar som en sådan översyn bland annat bör inkludera har utvecklats i ovan angivna skrivelser och synpunkter framförda till referensgruppen. Därtill kommer att Svenska kraftnät sedan skrivelserna skickades in har sett ett behov av att förtydliga vad som anses vara byggande av ledning och vissa förberedande åtgärder enligt 2 kap. 1 § ellagen, vilka mindre ändringar som kan ske inom ramen för en befintlig koncession samt vilka krav som ska ställas på ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen vid ändring, förlängning eller omprövning av en befintlig koncession.

Funktionsansvar

Svenska kraftnät föreslog i ovan nämnd referensgrupp att det av lagen ska framgå att det endast är den funktionsansvariga myndigheten som regeringen kan bemyndiga att meddela föreskrifter i enlighet med bestämmelserna i kapitlet om funktionsansvar (kap. 10 i promemorian). Hittills har Svenska kraftnät i sin egenskap av systemansvarig myndighet haft denna föreskriftsrätt med undantag från föreskrifter om uppgiftsskyldighet för elproducenter och elanvändare gentemot den systemansvariga myndigheten (8 kap. 3 § ellagen), där regeringen meddelat föreskrifter genom förordning. Svenska kraftnät föreslog att den funktionsansvariga myndigheten även skulle kunna meddela föreskrifter enligt denna bestämmelse efter bemyndigande av regeringen. I promemorian föreslås istället att valfri myndighet kan bemyndigas av regeringen. Det gäller även den bestämmelse som idag direkt pekar

ut den systemansvariga myndigheten (6 kap. 1 a § ellagen) som den myndighet regeringen kan bemyndiga föreskriftsrätten till.

Med tanke på den osäkerhet som råder efter Energimarknadsinspektionens förslag i sin rapport Kommissionsriktlinjer och nätföreskrifter för el – översyn av ansvarsfördelning och behov av kompletterande nationell lagstiftning (Ei R2016:13), där det föreslås att Energimarknadsinspektionen ska överta föreskriftsrätten från Svenska kraftnät så är det idag ännu viktigare att det framgår klart att det endast är den funktionsansvariga myndigheten som, efter bemyndigande, ska kunna meddela föreskrifter enligt kap. 10 i förslaget till elmarknadslag.

Grunden för denna inställning finns utvecklad dels i remissvaret (Svk 2017/220, M2016/02968), dels i den tjänsteskrivelse (Svk 2017/2972) som lämnats till Miljö- och energidepartementet den 20 september 2017.

Mot bakgrund av det pågående arbetet med införandet av ett flertal EU-förordningar på energiområdet (nätkoder) som kommer att resultera i ett stort antal nya föreskrifter är det av största vikt att det blir tydligt vilken myndighet som ska besluta dessa. Svenska kraftnät anser att det är den funktionsansvariga myndigheten som även i fortsättningen ska besluta om denna typ av föreskrifter och att arbetet med att ta fram dessa måste starta snarast för att de i nätkoderna beslutade tidsfristerna ska kunna hållas.

Utvidgat balansansvar

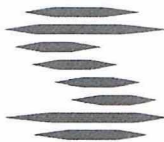
Sedan dessa regler togs fram i referensgruppen har det av Fingrid, Statnett och Svenska kraftnät samägda finländska aktiebolaget eSett Oy tagit över avräkningen. eSett har idag inga rutiner för att kunna sätta in elproducenter som balansansvariga om dessa skulle stå utan avtal med balansansvarig av något skäl. Det finns flera problem med en sådan lösning.

Svenska kraftnät ser även problem med den föreslagna regleringen om en elhandlarentrisk modell med en elmarknadshubb införs.

Om en reglering som motsvarar den reglering som finns för uttagskunder skulle kunna införas för all produktion skulle dessa problem kunna lösas.

6.3 Överföring av el

I detta stycke beskrivs Baltic Cable AB:s särskilda situation och otydliga legala status. Samtidigt anges att det saknas förutsättningar att behandla frågan inom ramen för promemorian och att om det visar sig vara motiverat, kan beredningsunderlaget kompletteras på annat sätt. Svenska kraftnät anser att det vore olyckligt om den nu föreliggande översynen inte kompletteras så att den juridiska problematiken kring Baltic Cable AB reds ut.

7.3 Ändrad giltighetstid för en tidsbegränsad nätkoncession

Förslagen avseende ändrad giltighetstid för en tidsbegränsad nätkoncession är bra eftersom det möjliggör en balanserad avveckling av en ledning som ska tas ur bruk.

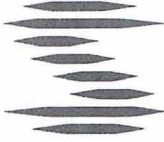
I de fall en ansökan enligt 2 kap. 22 § förväntas avslås eller avvisas är det lämpligt att prövningsmyndigheten hör koncessionsinnehavaren om hur lång tid som krävs för att ledningen ska kunna tas ur bruk utan att det påverkar elförsörjningen innan frågan avgörs. Endast på så vis säkerställs ett fullgott beslutsunderlag. I sammanhanget bör nämnas att det som i promemorian (sidan 157) beskrivs som exempel på särskilda skäl snarare utgör standard i de fall en stamnätsledning måste byggas om eller flyttas. Utredning, samråd, framtagande av miljökonsekvensbeskrivning och prövning kan i de flesta fall överhuvudtaget inte genomföras inom fem år. Enbart handläggningen av ansökan hos Energimarknadsinspektionen tar minst 18 månader, ofta längre tid, och därtill kommer i många fall en överprövning hos regeringen innan ombyggnationen får genomföras.

Bestämmelsen i 2 kap. 25 § är avsedd att tillämpas i fall där giltighetstiden för en nätkoncession går mot sitt slut men tidpunkten för en förlängning av någon anledning infaller olämpligt. Koncessionshavaren kanske överväger en alternativ ledningsdragnings som i sin tur är beroende av andra ledningar. Denne kan då ansöka om tillfällig förlängning av nätkoncessionens giltighetstid. En sådan tillfällig förlängning sker på oförändrade villkor och får gälla högst fem år (prop. 1996/97:136, författningskommentaren till 2 kap. 15 § ellagen). Med hänsyn till att det rör sig om en tillfällig förlängning på oförändrade villkor är en rimlig utgångspunkt att nätkoncessionen inte får gälla mer än fem år efter prövningsmyndighetens beslut. Det finns dock situationer där fem år framstår som en alltför kort tid, varför begränsningen till sammanlagt fem år bör tas bort.

Sådana situationer kan t.ex. föreligga när prövningsmyndighetens handläggning av koncessionsärendet för den alternativa ledningsdragningen tar så lång tid i anspråk att en ny ledning inte kan tas i drift inom fem år eller det är fråga om att uppföra en omfattande och komplicerad anläggning (jmf. sid 156 i promemorian samt vad som sägs om förlängd färdigställandetid i prop. 2012/13:70, sidan 70). I dessa situationer bör det vara möjligt att bestämma att nätkoncessionen ska fortsätta att gälla under en längre tid.

15.3 Funktionsansvar

I sista stycket i avsnittet 15.2 står att det är lämpligt att överlåta till Svenska kraftnät att meddela sådana detaljföreskrifter. En motsvarande skrivning bör föras in i sista stycket i 15.3 (sidan 201).

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Ulla Sandborgh efter föredragning av verksjuristen Ingrid Lindberg. I ärendets handläggning har även deltagit verksjuristen Li Axrup och chefsjuristen Bertil Persson.

Sundbyberg, dag som ovan

Ulla Sandborgh

Ingrid Lindberg

Förslag till ändringar i elmarknadslagen

s. 19 f.

Förslagsvis kompletteras definitionerna enligt följande:

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där energimätning sker och där elproducenten i avtal med nätföretaget matar in el från en produktionsanläggning.

uttagspunkt: den punkt på elnätet där energimätning sker och där elanvändaren i avtal med nätföretaget tar ut el till en förbrukningsanläggning.

s. 59 f, 10 kap 5, 6, 9, 10 §§

I ovan nämnda bestämmelser bör ”den myndighet som regeringen bestämmer” bytas ut mot ”efter regeringens bemyndigande den funktionsansvariga myndigheten”

s. 208, sista stycket

Begreppet balansavtal bör ersättas av balansansvarsavtal.

s. 274, sista stycket

Promemorians kommentarer till uttagspunkt i 1 kap. 3 § leder tanken fel. Uttagspunkt bör inte likställas med anslutningspunkt i tekniskt avseende. Förslagsvis kan en skrivning som motsvarar kommentaren till inmatningspunkt användas.

Inmatningspunkt och uttagspunkt

Resonemanget om anslutningspunkten i författningskommentarerna är irrelevant för att beskriva de avtal som styr nätutnyttjandet eller elhandeln.

Det finns tre typer av mätpunkter enligt mättningsförordningen nämligen gränspunkt (mellan två elnät), uttagspunkt och inmatningspunkt. I mätpunkterna mäts den energi som flödar genom anslutningspunkten. Men av tekniska skäl sker inte mätningen exakt i anslutningspunkten. Det är till mätpunkterna som de kommersiella avtalen knyts för överföringen. De avtal som relateras till anslutningspunkten är de som reglerar tekniska krav för anslutning, reglering av ägandeförhållanden och elsäkerhetsansvar.

s. 287, 2 kap 16 § st 2

Svenska kraftnät föreslår ett förtydligande om att transmissionsnätsföretag ska höras i frågan om en ledning är ”av mindre betydelse för den samlade överföringen av el till och från utlandet” innan beslut tas i ett sådant ärende.

s. 293, 2 kap 24 §

Det är lämpligt att prövningsmyndigheten, i de fall en ansökan enligt 22 § förväntas avslås eller avvisas, avgör frågan om hur lång tid som krävs för att ledningen ska kunna tas ur bruk utan att det påverkar elförsörjningen först efter att koncessionsinnehavaren har hörts i den frågan.

s. 398 f, 402 f, 10 kap 5, 6, 9, 10 §§

I ovan nämnda bestämmelser bör ”den myndighet som regeringen bestämmer” bytas ut mot ”efter regeringens bemyndigande den funktionsansvariga myndigheten”. I specialmotiveringen justeras detta

på motsvarande sätt. Här kan även förtydligas att föreskriftsrätten ligger på den funktionsansvariga myndigheten p.g.a. den expertfunktion denna myndighet har.

s. 405, 11 kap 2 §

Paragrafen bör kompletteras med "En nätägare som köper el för att täcka nätförlusterna uteslutande enligt fastkraftavtal ska se till att någon har åtagit sig balansansvaret".

s. 408, 11 kap. 4 §

Av författningskommentarerna (tredje stycket) framgår i kommentarerna till det andra stycket "att kravet på balansansvar inte gäller för en mikroproduktionsanläggning". Formuleringen är olycklig eftersom kravet om balansansvar gäller för all produktion. Texten borde vara "kravet att se till att det finns en balansansvarig inte gäller mikroproduktion".

s. 422, 11 kap. 26 §, punkten 2

Texten bör ändras genom att "nätföretagets egna inköp" byts mot "nätföretagets nätförluster".

Övriga inköp (eller nätföretagets egen produktion för att täcka förluster eller säkerställa nätdriften) som ett nätföretag gör avser leveranser eller inmatning som sker i leveranspunkter, där det ska finnas en balansansvarig enligt 11 kap. 2 § eller 4 §. Om ändringen inte görs kan 26 § misstolkas så att nätföretagets inköp i leveranspunkter ska hanteras enligt denna paragraf.

s. 425, f, 12 kap. 5§

Paragrafen är olyckligt formulerad då fastkraftaffärer enbart sker mellan aktörer och inte är allokerade till en leveranspunkt. Paragrafen bör formuleras på motsvarande sätt som bestämmelsen om elproducenters fastkraftavtal:

"En elanvändare som köper el till en uttagspunkt uteslutande enligt fastkraftavtal ska anmäla till berört nätföretag vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten".

Ändringar av samma innebörd bör också göras i relaterade delar av promemorian.

s. 441 ff, 13 kap. 1 § och 2 §

Texten bör kompletteras med att avtalet ska ange vilka anläggningar (anl.id.) avtalet avser.

Förslag till ändringar i andra lagar

s. 94, 11 kap 7 § energiskattelagen (1994:1776)

Det är staten och inte den funktionsansvariga myndigheten som äger transmissionsnätet. Svenska kraftnät är innehavare av transmissionsledningarna och förvaltar dessa åt staten.

s.99, 67 kap 29 § Inkomstskattelagen (1999:1229),

Definitionen av *anslutningspunkt* stämmer inte överens med den föreslagna elmarknadslagens definition. Däremot överensstämmer den med definitionen av *leveranspunkt*. Termen *anslutningspunkt* bör således bytas ut mot *leveranspunkt*.